

HRVATSKA NARODNA BANKA

Kamatni rizik u sektoru kućanstava i mjere HNB-a

Boris Vujčić, guverner

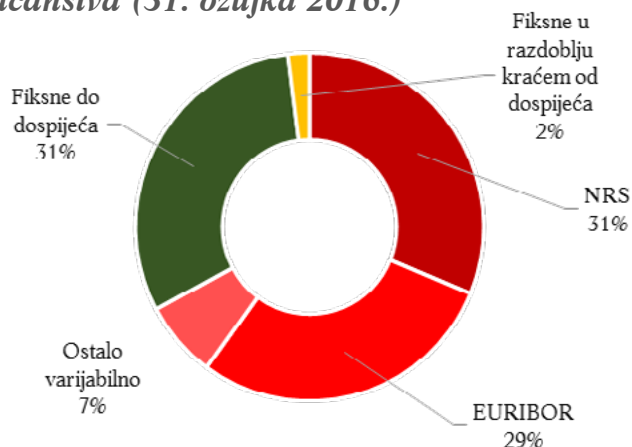
Konferencija za medije, 26. rujna 2017.

Sadržaj

- Kamatni rizik u sektoru kućanstava
- Mjere HNB-a s ciljem ublažavanja ovog rizika:
 - Informativna lista ponude kredita potrošačima
 - Preporuka za ublažavanje kamatnoga i kamatno induciranoga kreditnog rizika pri dugoročnom kreditiranju potrošača
 - Izmjene regulatornog okvira za operacije monetarne politike

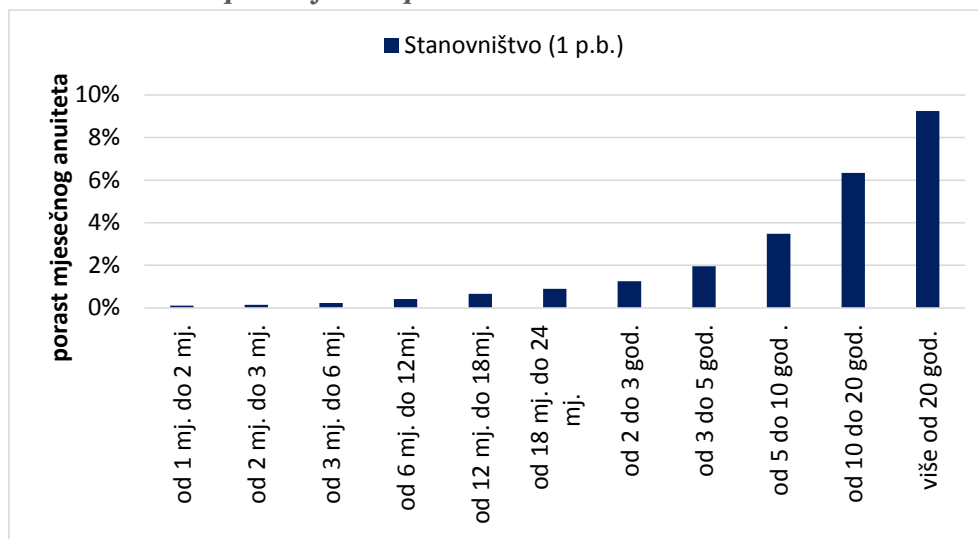
Kamatni rizik za dio kućanstava je znatan

Kućanstva (31. ožujka 2016.)

Izvor: HNB, Anketa o promjenjivosti kamatnih stopa

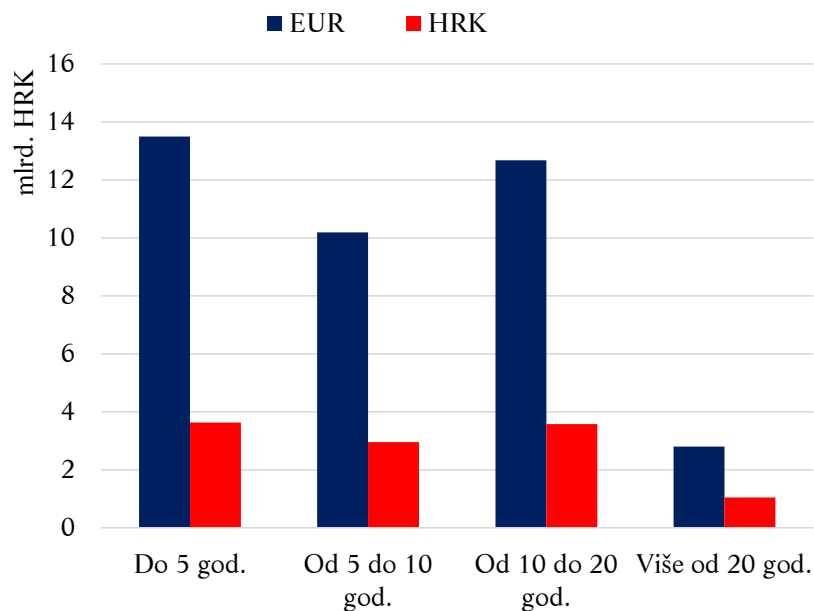
Porast iznosa mjesečnog anuiteta kredita u slučaju porasta kamatnih stopa za jedan postotni bod

- ❑ Anketa o kamatnim stopama potvrdila je da se kućanstva uglavnom financiraju uz varijabilnu kamatnu stopu (udio varijabilne stope iznosio je 67% svih kredita kućanstvima na kraju ožujka 2016.).
- ❑ To ih uvelike izlaže kamatnom riziku koji je najizraženiji kod kredita s duljim preostalim rokovima dospjeća:
 - ❑ oko 20% svih kredita kućanstava ima preostalu ročnost dužu od 10 godina
 - ❑ oko 42% svih kredita kućanstava ima preostalu ročnost dužu od 5 godina.

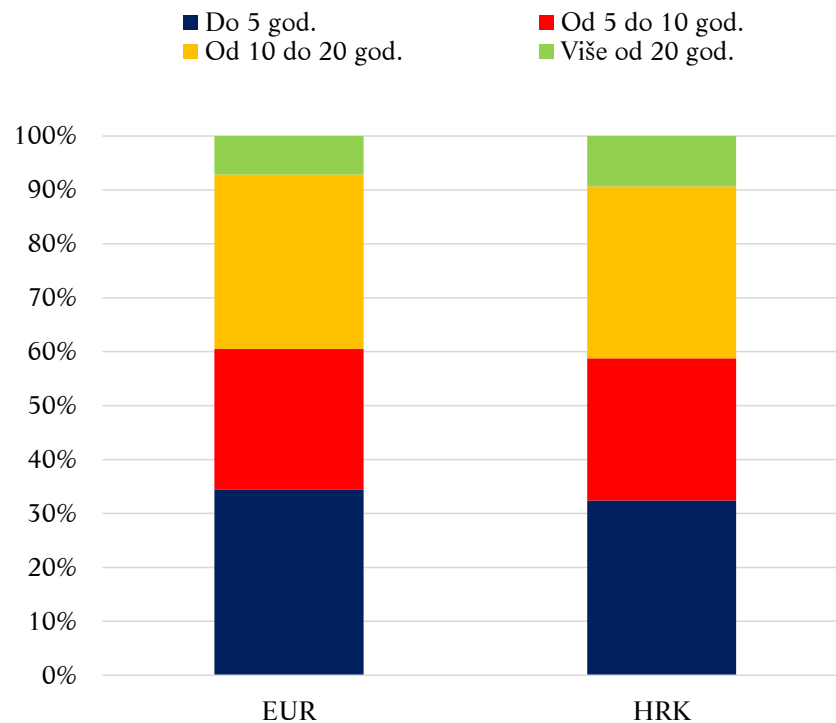
Stambeni krediti: više od 65% kredita ima preostalo dospijeće duže od 5 godina

Stambeni krediti po preostalom dospijeću, po valuti

* Stanje na dan 31. ožujka 2017.

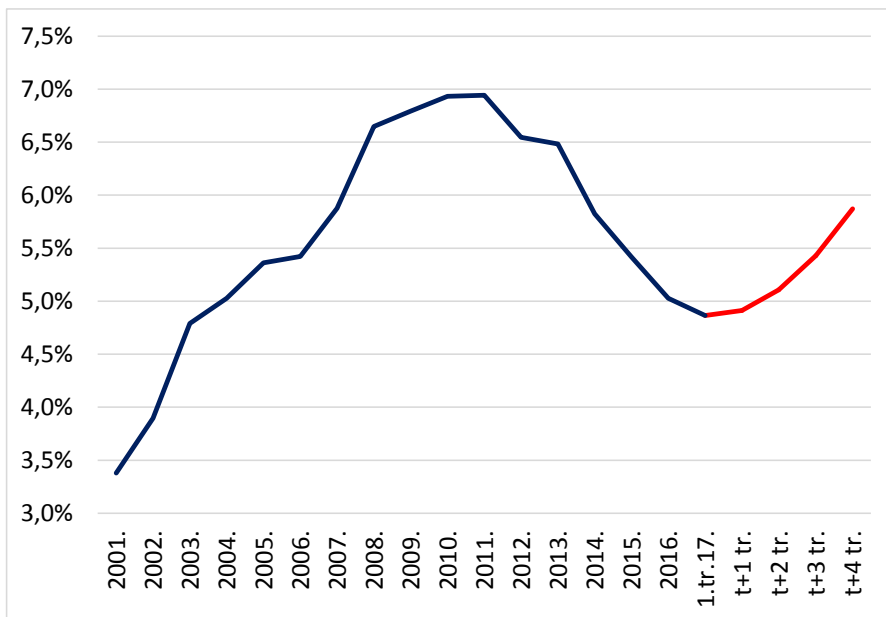
Relativni udio po preostalom dospijeću, stambeni krediti

* Stanje na dan 31. ožujka 2017.

Materijalizacija kamatnog rizika smanjila bi raspoloživi dohodak zaduženih kućanstava

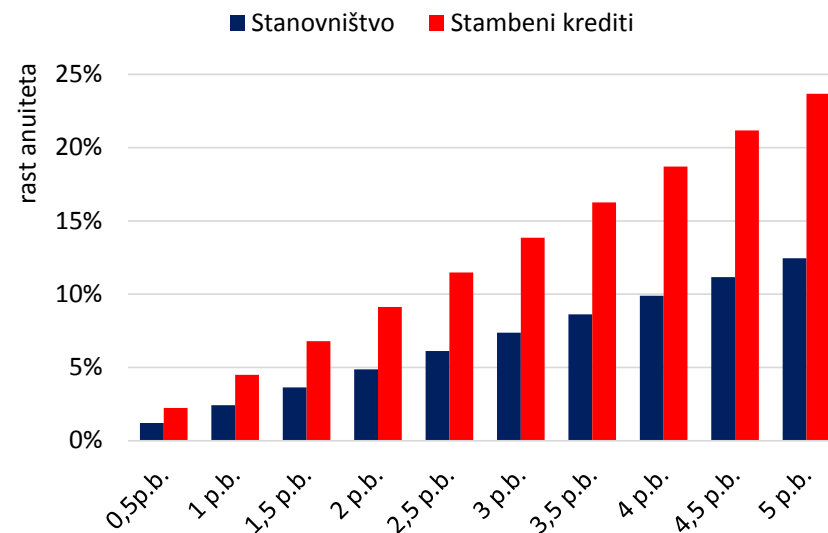
Porast tereta kamata u raspoloživom dohotku zbog postupnog rasta kamatne stope

Napomena: Izračun je informativne prirode te pretpostavlja strukturu kredita stanovništva utvrđenu Anketom o promjenjivosti kamatnih stopa (Slika 2.): EURIBOR 29%, NRS 31%, ostalo varijabilno 7% te 33% fiksne kamatne stope. Pretpostavljamo postupni rast EURIBOR-a za ukupno 2%, a NRS u skladu s procjenom dugoročne veze implicitnog NRS3 i EURIBOR-a raste za 1,26% u promatranom razdoblju.

Izvor: HNB (izračun HNB-a)

Očekivani rast agregatnog anuiteta sektora kućanstava zbog rasta kamatne stope

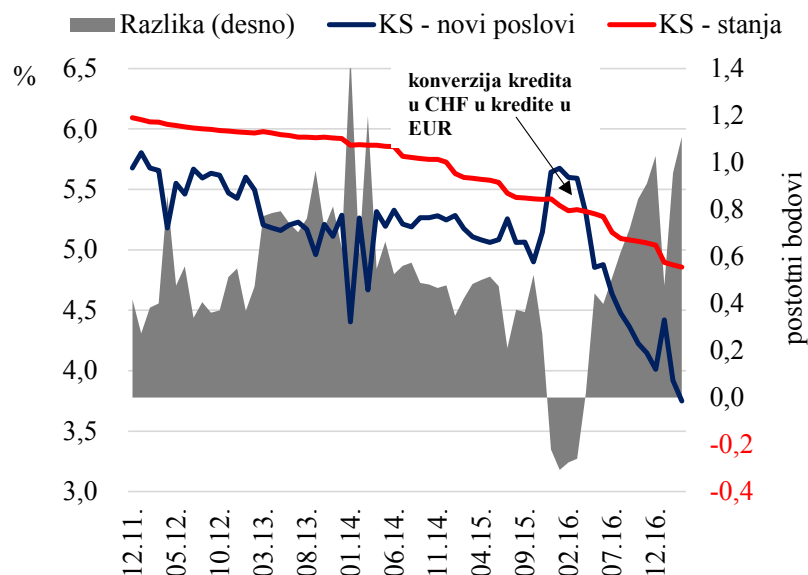

Napomena: Izračun je napravljen na agregatu kredita promatrajući preostali ukupni iznos svih kredita kao jedan kredit.

Izvor: HNB (izračun HNB-a)

Zbog pada kamatnih stopa, kamatne stope na novoodobrene kredite u prosjeku su niže od onih na postojeće

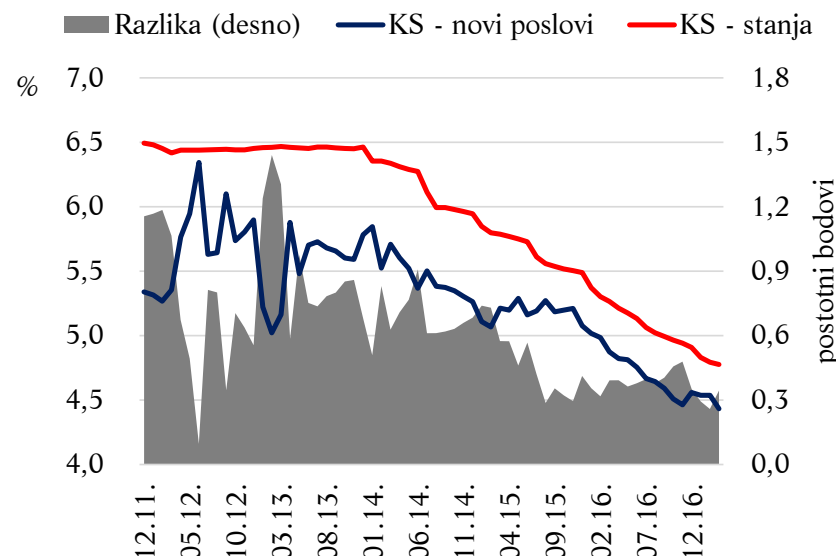
EUR

Izvor: HNB

Razlika kamatnih stopa koja u prosjeku ide u korist novoodobrenih kredita otvara mogućnost refinanciranja kredita bez rasta troška kamata za kredite koji su odobreni prije recentnog pada kamatnih stopa.

HRK

Informativna lista ponude kredita potrošačima

Informativna lista (1)

- Cilj – poboljšati informiranost građana o ponudama kredita
- Informativna lista u HRK i s valutnom klauzulom u EUR – (na temelju podataka dobivenih od kreditnih institucija)
- Sadržava osnovne informacije (**ne sve**) o izabranim vrstama kredita kojima se potrošači najčešće koriste, a to su:
 - gotovinski nenamjenski
 - za kupnju motornih vozila
 - za obrazovanje
 - hipotekarni
 - stambeni za kupnju stana/kuće i
 - stambeni za adaptaciju.

Informativna lista (2)

- Informacije po izabranim vrstama kredita:
 - *Najveći iznos (u HRK i s valutnom klauzulom u EUR)*
 - *Najduži rok (u mjesecima)*
 - *Naznaka je li kredit s varijabilnom, fiksnom ili kombiniranim kamatnim stopama*
 - *Visina efektivne kamatne stope*
 - *Referentni parametar (varijabilne i kombinirane kamatne stope)*
 - *Fiksna marža (varijabilne kamatne stope)*
 - *Najveća visina naknade za prijevremenu konačnu otplatu kredita (svi krediti – posebno izdvojeno za kredite ugovorene prije i nakon 2010.)*
- pomoć u istraživanju aktualnih ponuda i sužavanju izbora
- omogućena usporedba različitih ponuda izabranih vrsta kredita kod svih kreditnih institucija
- ima dodatne funkcionalnosti (npr. može se suziti izbor kreditnih institucija i napraviti usporedba uvjeta za pojedinu vrstu kredita kod manjeg broja kreditnih institucija)

Informativna lista (3)

- **Važno:** Osim objavljenih, kreditne institucije imaju i dodatne uvjete (npr. instrumenti osiguranja, status klijenta i sl.) – na konačnu ponudu utječu i informacije o samom potrošaču.

Usporedite kreditne
uvjete na HR tržištu

Preporuka za ublažavanje kamatnog i kamatno
induciranoga kreditnog rizika pri dugoročnom
kreditiranju potrošača

Sadržaj preporuke

- ❑ Preporuka ima 6 dijelova koji su usmjereni na zamjenu kredita s promjenjivom kamatnom stopom onima s fiksnom.
- ❑ To je preporuka bankama da ponude potrošačima mogućnost fiksiranja kamatne stope za kredite najizloženije kamatnom riziku:
 - Cilj su krediti s preostalim dospelim dužim od 7 godina.
 - Traži se jasna i transparentna usporedba odobrenoga kredita i novoga, ponuđenoga kako bi potrošač lakše sagledao troškove i koristi od fiksiranja kamatne stope.
 - Traži se minimiziranje troškova za potrošača, odnosno izbjegavanje zaračunavanja naknada, poput onih za prijevremenu otplatu.
 - Traži se da banke ne naplaćuju naknadu za prijevremenu otplatu kredita i za kredite prije 2010. godine.
 - Očekuje se da pri ponudi fiksne kamatne stope banke ne odstupaju od one koju trenutačno nude, odnosno tržišne stope – ako do sada nisu nudile fiksne kamatne stope.
 - Očekuje se da banke prošire ponudu kredita s fiksnim kamatnim stopama te da za nove kredite ne ugovaraju naknade za prijevremenu otplatu kredita.
- ❑ HNB će zatražiti od kreditnih institucija redovito dostavljanje informacija o postupanjima povezanima s ovom preporukom te će o tim postupanjima obavijestiti javnost.

Potrošači i fiksne kamatne stope

- ❑ Promjena kamatne stope može imati znatan utjecaj na visinu anuiteta za kredite s dužim rokovima dospijeća.
- ❑ Ipak, krajnja je odluka na potrošaču!
 - Potrošač odnosno korisnik kredita ima najviše informacija za procjenu rizika povezanog s kreditnim poslom u koji ulazi.
 - Ovisno o budućem kretanju kamatnih stopa, na kraju otplate neki kredit može biti povoljniji ili skuplji.

		Vrste kamatnih stopa		
		Fiksna kamatna stopa	NRS / kamatna stopa na depozite građana	Ostale referentne kamatne stope
Preostala ročnost kredita	do 1 godine			
	1 do 5 godina			
	preko 5 godina			

Napomena: Zelena boja označuje nizak rizik, žuta i narančasta rizik srednje razine, a nijansama crvene prikazane su više razine rizika.
NRS – nacionalna referentna stopa

Banke i fiksne kamatne stope

- Očekujemo da će fiksiranje kamatnih stopa biti korisno i za banke:
 - u prvom redu zbog smanjivanja kamatno induciranoga kreditnog rizika.
- K tome, HNB će bankama olakšati pristup (strukturnim) operacijama, što će olakšati povoljno financiranje na duži rok.

Izmjene regulatornog okvira za operacije monetarne politike

Promjene u provođenju monetarne politike HNB-a

- Odluka o provođenju monetarne politike HNB-a
 - Spojeni su propisi HNB-a kojima se reguliraju operacije monetarne politike – operacije na otvorenom tržištu i stalno raspoložive mogućnosti te instrumenti za njihovo provođenje.
 - Uveden je sustav upravljanja kolateralom putem skupa prihvatljive imovine za sve kreditne operacije HNB-a.

Karakteristike skupa prihvatljive imovine (1)

- ❑ Banka formira skup prihvatljive imovine kod HNB-a prijenosom vrijednosnih papira na račune HNB-a u depozitorijima vrijednosnih papira.
- ❑ Banka može vrijednosne papire u skupu prihvatljive imovine zamjenjivati, dodavati i povlačiti.
- ❑ Imovina u skupu prihvatljive imovine nije namjenski određena za pojedinu transakciju, već ukupna vrijednost skupa prihvatljive imovine čini najveći dopušteni iznos do kojega se banka može zadužiti kod HNB-a po svim kreditnim operacijama.

Karakteristike skupa prihvatljive imovine (2)

- ❑ HNB primjenjuje sustav skupa prihvatljive imovine za financijsko osiguranje svih kreditnih operacija HNB-a.
- ❑ Upravljanje kolateralom putem skupa prihvatljive imovine omogućuje korištenje kratkoročnih vrijednosnih papira za dugoročne kreditne operacije HNB-a.
- ❑ Povećanje potencijalnog iznosa dugoročnoga kreditiranja na oko 38 mlrd. kuna

Hvala na pozornosti!